

Vakcina BCG ir jūsų kūdikis

Kūdikių apsauga nuo tuberkuliozės

Lithuanian translation of *BCG and your baby – protecting babies against TB*

Šiame informaciniame lapelyje pateikiama informacija apie vakciną BCG (Calmette-Guerin Bakteriją), kuri gali apsaugoti jūsų kūdikį nuo tuberkuliozės (TB).

Kas yra vakcina BCG?

Vakciną BCG sudaro susilpnintos tuberkuliozę sukeliančios bakterijos (mikrobai). Kadangi bakterijos yra susilpnintos, jos nesukelia tuberkuliozės, tačiau padeda kūdikiui įgyti apsaugą (imunitetą) tuo atveju, jeigu jis su šia liga susidurtų.

Kas yra tuberkuliozė?

Tuberkuliozė yra sunki infekcinė liga, galinti sukelti kūdikiams tuberkuliozinį meningitą (smegenų plėvės sutinimą). Jauniems bei suaugusiems žmonėms ji dažniausiai paveikia plaučius, tačiau gali paveikti ir limfmazgius, smegenis ar kaulus. TB gydymas užtrunka keletą mėnesių. Nors daugelis žmonių mūsų šalyje po gydymo visiškai pasveiksta, tuberkuliozinis meningitas gali sukelti mirtį arba būti sunkios negalės priežastimi.

Kaip užsikrečiama tuberkulioze?

Tuberkulioze galima užsikrėsti nuo kosinčio žmogaus su infekuotais plaučiais arba gerkle. Jiems kosint sklinda mikroskopiniai lašeliai su mikrobais, kurių įkvėpus galima užsikrėsti. Nors šie lašeliai išsilaiko ore ganėtinai ilgai, tačiau paprastai tuberkulioze užsikrečiama artimai ir ilgokai bendraujant su sergančiu asmeniu.

Ar labai paplitusi tuberkuliozė?

Šeštajame dešimtmetyje Jungtinėje Karalystėje kasmet būdavo užregistruojama daugiau nei 50 000 naujų susirgimo tuberkulioze atvejų. Šiuo metu kasmet užregistruojama apie 7 000 naujų susirgimo atvejų (iš kurių maždaug 60-80 – Šiaurės Airijoje), tačiau šis skaičius yra didesnis nei dešimtojo dešimtmečio pradžioje, kuomet per metus buvo užregistruojama apie 5 500 atvejų. Nors užsikrėtimo galimybės yra ribotos, tuberkuliozės požymius pravartu žinoti visiems. Tuo labiau, kad ji yra plačiai paplitusi visame pasaulyje ir daugelyje šalių vis plinta (žr. šalių sąrašą). Kadangi po pasaulį keliauja vis daugiau žmonių, padidėja rizika, kad šalyse su plačiau paplitusia tuberkulioze dirbė ar gyvenę žmonės galėjo turėti sąlytį su ja sergančiais žmonėmis ir įvežti šią ligą į mūsų šalį.

Kokie yra TB požymiai?

Tuberkuliozė gali paveikti bet kurį organą, todėl jos požymiai gali būti skirtingi, o ligos pasireiškimas vaikams gali būti visiškai kitoks nei suaugusiems. Tuberkuliozė yra užkrečiama liga, todėl svarbu žinoti jos požymius ir atpažinti ja sergančius žmones. Kreipkitės į gydytoją, jeigu jūsų kūdikis ar kitas šeimos narys arba draugas:

- kosti ilgiau nei tris savaites
- karščiuoja
- prakaituoja (ypač – naktį)
- meta svorį
- jaučia nuovargį
- kosėja krauju.

Kodėl mano kūdikiui siūloma vakcina BCG?

Jungtinėje Karalystėje, kaip ir daugelyje kitų šalių, vakcina BCG yra siūloma skiepyti kūdikius, turinčius didesnę riziką susirgti tuberkulioze, t. y. kūdikius, gyvenančius didesnio paplitimo zonoje, arba kūdikius, kurių tėvai ar seneliai yra kilę iš šalies, kurioje tuberkuliozė yra plačiau paplitusi (žr. šalių sąrašą). Skiepijimas nėra privalomas ir paprastai siūlomas po gimdymo ligoninėje arba grįžus į namus.

Kaip skiepijamas kūdikis?

Vakcina BCG suleidžiama į viršutinę kairės rankos dalį.

Ar yra pašalinis poveikis?

Iškart po injekcijos atsiranda mažytė pūslelė. Tai reiškia, kad vakcina buvo suleista tinkamai.

Per kitas dvi-keturias savaites atsiranda nedidelė dėmelė. Keletą dienų ji gali būti skausminga, tačiau netrukus pranyksta (tvarstyti nereikia). Jei užgijus lieka nedidelis randelis.

Pasitaiko, kad injekcijos vietoje atsiranda paviršinė žaizdelė. Jeigu iš jos išsiskiria skystis, naudokite sausą tvarstį (jokiu būdu nenaudokite pleistro) ir laikykite, kol susidarys šašelis. Tokia žaizdelė gali gyti keletą mėnesių.

Jeigu nerimaujate arba manote, kad žaizdelė yra infekuota, kreipkitės į gydytoją arba slaugytoją.

Labai retais atvejais vakcina gali sukelti alerginę reakciją, pvz., kai kurių kūno vietų arba viso kūno bėrimą ar niežėjimą. Itin retais atvejais skiepijimas gali sukelti sunkią reakciją, kuomet vaikui tampa sunku kvėpuoti ir jis gali nualpti. Tai vadinama padidėjusiu jautrumu. Naujausi tyrimai rodo, kad toks padidėjęs jautrumas pasitaiko kartą iš maždaug pusės milijono atvejų.

Nors alerginės reakcijos kelia rūpestį, gydymas yra greitas ir garantuoja visišką išgyjimą.

Ar yra kokių nors priešasčių, dėl kurių mano kūdikio negalima skiepyti vakcina BCG?

Skiepyti negalima, jeigu kūdikis:

- smarkiai karščiuoja
- yra gydomas nuo vėžio ar kitų sunkių susirgimų, dėl ko nusilpsta imuninė sistema
- gali turėti teigiamą ŽIV testo rezultatą, t. y., jeigu kūdikio mama turi teigiamą ŽIV testo rezultatą
- turi odos susirgimą, pvz., serga egzema
- gyvens vienuose namuose su kitu asmeniu, kuris įtariamas arba serga neišgydyta tuberkulioze. Tokiu atveju skiepijimą vakcina BCG reikia kuriam laikui atidėti – apie tai jums bus paaiškinta.

Ar turėčiau žinoti dar ką nors?

Nepriklausomai nuo to, kada kūdikis buvo paskiepytas vakcina BCG, kūdikiui sulaukus dviejų mėnesių amžiaus, jį galima skiepyti nuo kitų ligų.

Tik pasirūpinkite, kad bent tris mėnesius kūdikio neskiepytų į tą pačią rankytę, kur buvo suleista vakcina BCG, nes toje vietoje gali sutinti limfmazgiai.

Be to, patikrinkite, ar jūsų kūdikio medicinos kortelėje (PCHR) yra įrašas apie jo paskiepijimą vakcina BCG.

Kaip man žinoti, ar mano kūdikį reikia skiepyti vakcina BCG?

Jeigu bent į vieną iš toliau pateiktų klausimų galite atsakyti teigiamai ir jeigu jūsų kūdikis dar nėra paskiepytas, jį reikėtų skiepyti:

- Ar kūdikio tėvas, mama ar seneliai nėra kilę iš šalies, kurioje užregistruotas didesnis tuberkuliozės paplitimas?
- Ar neketinate su savo kūdikiu artimiausiu metu ilgiau nei mėnesį gyventi tokioje šalyje arba dažnokai ten lankytis?
- Ar kuris nors asmuo, su kuriuo jūsų kūdikis praleis daug laiko, neserga tuberkulioze, nesirgo ja pastaruosius penkerius metus ir nėra kilęs iš kurios nors toliau nurodytos šalies?

Ar galiu prašyti vakcinosis BCG sau arba savo kūdikiui?

Vakcina BCG skiepijami tik tie asmenys, kurie atitinka tuberkuliozės rizikos veiksnius (žr. ankstesnį klausimą). Jeigu jūs arba jūsų kūdikis šiuos veiksnius atitinka, jums bus pasiūlyta skiepytis.

Šalys, kuriose per metus tuberkulioze susergera 40 ir daugiau iš 100 000 gyventojų

Afganistanas
Alžyras
Angola
Argentina
Armėnija
Azerbaidžanas

Bahamos
Bahreinas
Bangladešas
Baltarusija
Belizas
Beninas
Butanas
Bolivija
Bosnija ir Hercegovina
Botsvana
Brazilija
Brunėjaus Darusalamas
Birma (Mianmaro Sąjunga)
Bulgarija
Burkina Fosas
Burundis

Kambodža
Kamerūnas
Žaliojo Kyšulio Respublika
Centrinės Afrikos Respublika
Čadas
Kinija
Kinijos Liaudies Respublikos specialus Honkongo administracinis regionas
Kinijos Liaudies Respublikos specialus Makao administracinis regionas
Kolumbija
Komorai
Dramblio Kaulo Kranto Respublika
Kroatija

Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika
Kongo Demokratinė Respublika
Džibutis
Dominikos Respublika

Ekvadoras
Salvadoras
Pusiaujo Gvinėja
Eritėja
Estija
Etiofija

Gabonas
Gambija
Gruzija
Gana
Guamas
Gvatemala
Gvinėja
Bisau Gvinėja
Gajana

Haitis
Hondūras

Indija
Indonezija
Irakas

Kazachstanas
Kenija
Kiribatis
Kirgizija

Laoso Liaudies Demokratinė Respublika
Latvija
Lesotas
Liberija
Lietuva

Madagaskaras
Malavis
Malaizija
Maldyvai
Malis
Maršalų salos
Mauritanija
Mauricijus
Mikronezijos Federacinės Valstijos
Mongolija
Marokas
Mozambikas

Namibija
Nepalas
Naujoji Kaledonija
Nikaragva
Nigeris
Nigerija
Šiaurės Marianų salos

Pakistanas
Palau
Panama
Papua ir Naujoji Gvinėja
Paragvajus
Peru
Filipinai
Portugalija

Kataras

Korėjos Respublika
Moldovos Respublika
Rumunija
Rusijos Federacija
Ruanda

San Tomė ir Prinsipė
Saudo Arabija
Senegalas
Siera Leonė
Singapūras
Saliamono salos
Somalis
Pietų Afrika

Šri Lanka
Sudanas
Surinamas
Svazilandas
Sirijos Arabų Respublika

Tadžikistanas
Tanzanija
Tailandas
Rytų Timoras
Togas
Turkmėnistanas

Uganda
Ukraina
Tanzanijos Jungtinė Respublika
Uzbekistanas

Vanuatu Respublika
Venesuela
Vietnamas

Jemenas

Zambija
Zimbabvė

Naujausio šalių, kuriose paplitusi
tuberkuliozė, sąrašo ieškokite adresu
[www.hpa.org.uk/infections/topics_az/tb/
epidemiology/who_table2.htm](http://www.hpa.org.uk/infections/topics_az/tb/epidemiology/who_table2.htm)

Jeigu pageidaujate išsamesnės informacijos
apie tuberkuliozė, vakciną BCG bei kitus
skiepus arba norite gauti šį informacinį lapelį
kitomis kalbomis, pasikalbėkite su savo
gydytoju, patronuojančia medicinos
seserimi, akušere ar slaugytoja arba
apsilankykite Sveikatos, socialinės
apsaugos ir visuomeninės saugos
departamento tinklapyje adresu
www.dhsspsni.gov.uk/phealth.
Papildomos informacijos ieškokite adresu

www.immunisation.nhs.uk

**Atminkite: tuberkuliozės gydymas yra
sunkesnis nei prevencija.**

